

עורך: חיים שרעבני

03-7516398

גיליון מספר 480

www.ToratHesed.com

ל

בריאות והצלחה
לכל המשפחה

הסדר ואמת

פרשת בראשית

א. "בראשית ברא אלקים" א, א

קשה לומר שנחלקו התנאים מתי באמת נברא העולם, שאם כן זו מחלוקת במה שקרה במציאות - וכבר קבעו חז"ל, שלא שייכת מחלוקת תנאים על דבר הנוגע למציאות. אם כן כיצד נחלקו רבי אלעזר ורבי יהושע מתי היתה בריאת העולם? ומכאן מעוררת שאלה נוספת, לגבי הנוסח האמור בתפילת ראש-השנה: "היום הרת עולם", שהכוונה היא ליום "ראש-השנה". ויש להקשות הלא לדעת רבי אליעזר באחד בתשרי "נברא העולם", ומדוע אפוא כשאנחנו מציינים את מה שארע ביום זה, אנו מזכירים את הריון העולם בלבד, ולא את עצם בריאתו באותו היום. כדי ליישב תמיהות אלו, נביא את דברי המקובלים תלמידי הארי ז"ל, שביארו לנו כי באמת אופן בריאת העולם לא התרחש בבת אחת, אלא בשני שלבים נפרדים: א. הריון העולם. ב. לידת העולם. כדי להמחיש ולהבין את דבריהם העמוקים, נתעמק בראשונה בביטויים הללו: "הרת עולם" - שהוא השלב הראשון - משל הוא לאשה הרה, אשר רק על פי ידיעה שכלית ניתן לשער את השלב הבא - שלב הלידה. אכן ידיעה זאת היא 'במחשבה' בלבד, היות ושום מציאות מחודשת נראית עדיין לעינינו, כלומר, בפועל אין כלום, רק בכוח כבר מתרחש מהלך לידה, של יצירת מציאות חדשה. אכן, השלב הבא, הוא כאשר התינוק כבר נולד, והוא יצא לאויר העולם, או אז מתגשמת ידיעתנו הקודמת, שמעתה היא נראית לעינינו בפועל - המציאות של הלידה קיימת ונגלית לנגד העין, כך שבסיכומו של דבר בכל תהליך כזה של יצירת דבר חדש, קיימים שני השלבים הללו - של "בכוח" ושל "בפועל". באותה צורה עלינו להבין גם את מהלך בריאת העולם. כשאנו אומרים שהעולם נברא בתשרי, לא מדובר למעשה ביחס של בריאה מושלמת הנראית לעין - כי אם בהכרה שכלית שהנה הבריאה החלה להתפתח, והוא מה שקוראים חכמינו "בתחילה עלה במחשבה" לבורא העולם. אמנם לאחריו הגיע השלב השני, באחד בניסן - אז נברא העולם בשלמותו הסופית והמוגמרת, והוא הוא העולם הנראה והנגלה לעינינו. עתה נבין, כי מחלוקת החכמים שהובאה לעיל, אינה באה לרדוף על המציאות כפי שהיא. היאך היא התרחשה וכיצד היתה. דעתם ר' אליעזר ור' יהושע שווה בענין זה, כי תהליך בריאת העולם החל בתשרי ונסתיים בניסן, אולם, המחלוקת היא מאימתי מגדירים אנו את העולם כ'נברא' - האם מיד עם תחילת תהליך הריון (בתשרי) או שמא כשהגיעה הבריאה לשלמותה ותפארתה ('בניסן'). כעת יתברר לנו מדוע בראש השנה, באחד בתשרי אנו מזכירים את בריאת העולם בדקדוק הלשון הזה: "היום הרת עולם" - מפני שבו החל הריון העולם, שהכוונה לשלב של הכרה שכלית בלבד. ואמנם הבריאה המעשית בצורה הגשמית והמוכרת, היתה רק בניסן, כאשר היא הסתיימה בפועל.

ב. "ויאמר לו איכה"

כיצד יתכן שבורא כל העולם, שלפניו נגלו כל תעלומות, שאל את האדם יציר כפיו: "איכה"? (שאלה זו נשאלה לרבינו זיע"א על ידי אביו הגאון ז"ל כשבחנו את פרשת השבוע בהיותו ילד כבן ארבע או חמש) והשיב: המלה "איכה" היא נוטריקון של ראשי התיבות א'ני י'ודע כ'ל ה'נסתרות! (שבחי רבינו). להלן (ג, כא) כתוב "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". מובא בזוהר הקדוש (בראשית לו, ב) כי קודם החטא היו לבושים כמלאכים, היינו מלובשים בכותנות אור, אולם לאחר החטא היו הכותנות שניתנו להם, עשויות מ"עור". התיבה העשרים-וחמש בתורה, היא "אור" - "ויהי אור". ה"אור" הזה נסתלק מהאדם אחר החטא, והפך ל"עור". העניין רמוז בפסוק שלפנינו: "ויאמר לו איכה" ופירושו: אי כ"ה? - היכן ה"אור", שהוא מספר כ"ה למניין תיבות התורה הקדושה. (אדרת אליהו)

חכמת חיים

א. "אין לעזור לחבר בפנים זועפות, אלא בסבר פנים יפות, ובשמחה רבה, כאילו הוא-אתה"

ב. "לא ברב חיל נצחון המלחמה"

ג. "עזור לאדם לפני שלא יהיה למי לעזור"

לעילוי נשמת אסתר (סטלה) בת שמחה

אמן

שבט שלום

